

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ט שיחה א' לפרשת ראה

קובץ הערות התמימים ואנ"ש 770 גליון פג (תשל"ח)

ג. בלקו"ש פ' ראה תשל"ו, מבאר בענין התרגומים שכללות ענין התרגום בא מצד הגלות ושעבוד של ישראל שמצד זה ה' צורך לתרגם התורה (ומציין: ראה רמב"ם הל' תפילה פי"ב ה"י, שלטי הגבורים רפ"ד דמגילה, ולהעיר מפירש"י דברים א, ה (מתנחומא שם) וראה תו"ש כרך כד בתחילתו, ע"כ), אבל בזה גופא יש ב' חילוקים, שתרגום אונקלוס שהוא התרגום של בבל (ומציין לערוך ערך חלזון, מוסף הערוך ערך אשך, תוס' מנחות מ"ד, קידושיין מ"ט, וראה ספר יאר ר"פ אמור, ובהמצויי בתו"ש שם, ע"כ) מקום הגלות שהעולם וההסתר בו הוא בתוקף, ותרגום יונתן וירושלמי שהם תרגומים של ארץ ישראל (ובהערה 23: ולדעת הערוך תרגום יונתן הוא תרגום ירושלמי. ראה מוסף הערוך שם. שם הגדולים מערכת ספרים ערך תרגום יונתן (אות צ"ו). וראה תו"ש שם עכ"ל) ששם אין כ"כ ההעלם והסתר מצד הגלות וכו', ועפ"ז מבאר בשיחה בארוכה החילוק שבין ת"א ות"י בהתרגום דקללה ע"ש. (ולהעיר ג"כ מניצוצי אור על זהר פינחס רנ"ז ולך לך פ"ט שמביא שת"י אינו של יב"ע).

ובמ"ש שהתרגום שייך לזה"ג יש להעיר מהסוגיא במגילה דף ג' הובא ג"כ בשו"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"א קו"א ב' וז"ל אדה"ז: ודאמרי' מפורש זה תרגום היינו לאחר שעלו מבבל ואפ"ה אמרי' ברפ"ק דמגילה שכחום כו' מכלל שלא היו מלמדים תרגום לתשב"ר אף שזה ה' לשון ע"ה אז מדהיו מתרגמי' קריאת ס"ת לע"ה בבה"כ אלא דהיינו לאחר שאמרו אונקלוס וגילהו לרבים וקודם לכך ה' נמסר ליחידים פא"פ כמו בשל נביאים שאמרה בת קול מי הוא זה שגילה סתריי וכו' עכ"ל וע"ש, הרי שת"א ה' גם מקודם ואונקלוס רק גילהו לרבים. ועיג"כ בשו"ע אדה"ז הל' שבת סרפ"ה ס"ב וי"א שהתרגום זכה מפני שניתן בסיני (ומקורו הוא בפוסקים שהביאו כן דעת הגאונים וראה

תשובה"ג הרכבי 248). * (והטעם שדוקא אונקלוס הגר תרגמה, ראה צ"צ רשימות לקהלת ע' רמ"ג אוה"ת וישב רס"א אוה"ת בהר תר"ג).

ובאמת עפי"ז שתרגום של בבל שייך לתוקף הגלות (ולבני בבל) יש גם קצת חידוש לדינא, דכתב המהר"ם מרוטנבורג (פסקים ומנהגים סי' רמ"ט, כל בו סי' ל"ז, מרדכי הלכות קטנות תתקס"ח, ארחות חיים דין שמו"ת) "כי מן הדין הי' לנו לחזור תרגום ירושלמי לפי שבטוב יותר מפרש העברי יותר מן התרגום שלנו אך שאין מצוי בינינו ואף כי אנו נמשכין אחר מנהג הבבליים" (ועי' בשו"ע אדה"ז סי' קי"ז ס"א).
א"כ להטעם שאין מצוי בינינו הרי בזמן שהת"י מצוי בשלימותו (וע"ד בימינו, ראה תו"ש כרך כ"ו) צריך לחזור אחריו, משא"כ לפי הטעם שהת"א שייך יותר לימינו. ויל"ע. וראה עוד לקולו"י הערות לזהר ח"א ע' ר"ן. ולא באתי רק להעיר.

הרב נחמן לויץ
ברוקלין נ.י.

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מלבורן גליון ד (תש"מ)

קבלת יסורים בשמחה

ג. בלקו"ש ראה תשל"ו מבאר כ"ק אד"ש בנהגע ליסורים, וז"ל: (סעיף ה') : "וואס דאס איז מתאים מיט דעם וואס דער אלטער רבי איז מבאר... אז פנימיות ענין היסורים איז בחי' טוב פון עלמא דאתכסיא, פון י"ה פון שם הוי", וואס איז העכער פון טוב הגלוי - דאס זיינען חסדים המכוסים, וואס קענען ניט אראפקומען באופן פון חסד גלוי..."

אבער כדי אז אויך אט די ברכות און חסדים נעלים זאלן קומען לידוי גילוי, מ'זאל בעיני בשר זען אז דאס זיינען חסדים, איז דאס דורך דעם וואס אידן ווייסן און אנערקענען אז די יסורים זיינען חסדים מכוסים וואס קומען פון דעם אויבערשטן און דאס רופט ביי זיי ארויס צו זיין "שמחים ביסורים", ווערט דורך דעם בחגלה די פנימיות און שורש פון דעם אויך איצט אז ה' יתן הטוב... מגולה". עכ"ל.

ובהערה 37 מציין: "אגה"ק סי' כב. וראה לקו"ש ח"א ע' 284 ואילך בי' ג' האופנים: הנ"ל, אגה"ק סי"א, תניא פכ"ו". ע"כ.

הזיכוכ לענין הביטול, שבענין הזיכוכ הוא מזכך כל אבר וגיד בהתאם לתוכנו וענינו הפרטי, ומאחר שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תו"מ בכדי לזכך הריבוי אברים וגידים לפי עניניהם הפרטיים, משא"כ בענין ביטול מציאותו אין בתנועות הביטול שום התחלקות כלל מאחר שהכל הוא בתכלית הביטול.

ובהערה 37 כותב וז"ל: "להעיר ג"כ ממשנ"ת (לקו"ש ויקהל תשל"ו ס"ד וז' ואילך) בהחילוק בין תורה למצות, יחוד וביטול וראה לקו"ש פ' משפטים תשל"ז סעי' ז' ואילך". עכ"ל.

והנה בלקו"ש ויקהל מבואר שמצות פועלים על האדם באופן של ביטול, שמבטל א"ע לקיים רצון ה' משא"כ בלימוד התורה שהאדם מתייחד עם הקב"ה ע"י התורה, ע"ש. ונמצא שבהערה (הנ"ל) רוצה להעיר שענינו של התורה לזכך את האדם, משא"כ מצות הוא ביטול האדם לאלקות. וא"כ עפ"י המבואר בהשיחה שזיכוכ האדם שייך לריבוי התחלקות, הרי בתורה הי' צ"ל ענין הריבוי והתחלקות יותר ממצות שענינו הוא ביטול בעלמא. ואעפ"כ מבואר בלקו"ש חגה"ש (שם) (סעי' י"א) שהתורה נמצאת למעלה מהתחלקות, ובריבוי והתחלקות, וב' ענינים אלו מודגשת בהחילוק בין תורה למצות, שהמצות נמצאת בריבוי והתחלקות משא"כ התורה לגבי המצות הן באחדות שהרי המצות נמשלו לאברים שכל אבר משונה מחבירו וכו' משא"כ התורה נמשלה לדם שהתפשטותו בכל הגוף הוא בשוה ואחדות. ולכאן אינו מתאים להמבואר בהערה (הנ"ל) שהתורה שייכת ביותר לזיכוכ האדם מהמצות ששייכות יותר לביטול שמשו"ז צ"ל ריבוי והתחלקות יתירה בתורה במצות.

והנה בנוגע למצות מצינו בכ"מ שבכל מצוה ישנה ב' כוונות (א) כוונה כללית בכל המצות בשוה, שזהו הכוונה לעשות רצון הקב"ה, (ב) כוונה פרטית, שזהו הכוונה ששייכת לבירור הזיכוכ הפרטי שבמצוה ההיא. וצריכים לכוון שתיהם בקיום כל המצוות כמבואר בנוגע לכוונת ברכת המצות שכוללת שתיהם (עי' בלקו"ש חגה"ש הנ"ל (הערה 31), ובלקו"ש ח"ד (ע' 1193 ואילך) - המובא בהערה 36 שם), ובלקו"ש כ' מר-חשון תשל"ו (סעיף ז'), ובלקו"ש ח"ג שלח (א) סעיף ה'). וא"כ ישנה התחלקות ולמעלה מהתחלקות במצוות.

וכן בנוגע לתורה מצינו בהרבה מקומות שבהתורה שניתנה למטה ישנה ג"כ התחלקות ולמעלה מהתחלקות, כמבואר בלקו"ש חגה"ש הנ"ל שהתורה שבכתב הוא למעלה מהתחלקות התורה שבע"פ ולימוד המביא לידי מעשה הוא בהתחלקות. וכך מבואר בלקו"ש נשא ש.ז. (סעיף ח' ואילך) שישנה תורה כפי שנתנה מידו של

הקב"ה למטה שזהו"ע הלוחות שכולל כל התורה כולה באופן שלמעלה מהתחלקות, משא"כ בתורה הנלמדת ע"י האדם בחושב"כ ובתושבע"פ מתחלקת בתורה נביאים וכתובים וחמשה חומשי תורה וכו' ע"ש. וכך מבואר בלקו"ש משפטים תשל"ז סעיף ז' (המובא בהערה 37 בליקוט חגה"ש הנ"ל) שהתורה שניתנה במ"ת פעל הביטול והאמונה של ישראל להקב"ה ולאחר מ"ת הותחלה היחוד נפלא של שכל האדם עם התורה ע"י לימוד התורה בהשגה, ע"ש. (וכן מבואר בלקו"ש ח"ט דברים (ג) בהערה 47).

ובנוגע לתורה ומצוות מבוארת בהרבה מקומות שתכלית הכוונה הוא שבהתחלקות הפרטי יהי' נרגש הביטול של התורה ומצוות כפי שהם למעלה מהתחלקות. וכך מבואר בלקו"ש ח"ח חקת (א) סעיף ט') בנוגע למצוות שבכוונה הפרטית תהי' מורגשת הביטול כללי לרצון העליון. וכך מבואר בנוגע ללימוד פרטי ההלכות שבתורה בריבוי והתחלקות שבזה נרגש האחדות של הקב"ה שלמעלה מהתחלקות ע"י שבאים לפסק והלכה אחת בכל דבר ודבר לאחר ריבוי השקו"ט והסברות כו' כמבואר בלקו"ש ח"ד ואתחנן (ב) סעי' ה' ובהע' 43 שם. (וע' בליקוט משפטים שם שהביטול כללי דמ"ת צריך לחדור השגתו בתורה לאחר מ"ת וכמבואר בלקו"ש ח"ח חקת (א) סעי' י' ובהערה 52 שם).

ומכ"ז משמע שבין תורה ובין מצות שווים בהתאחדותם ובהתחלקותם ואף כפי שהם נמצאים למטה בקיום המצות וכלימוד התורה ע"י האדם ישנם ב' הענינים של התחלקות ולמעלה מהתחלקות ואעפ"כ מבוארת בלקו"ש חגה"ש (הנ"ל) שבקיום המצות מודגשת ביותר ענין ההתחלקות מכלימוד התורה אע"פ שבתחילת השיחה מבוארת בהערה שכלימוד התורה מודגשת ביותר ענין הזיכרון מבקיום המצות שענינם ביטול כנ"ל.

ויובן עפ"י המבואר בלקו"ש ויקהל (שם בהערה 44, 56) שהתורה המתייחדת עם האדם הלומדה ועם עניני העולם המדוברת בתורה אינה אלא בבחי' העליונה שבאדם בכת השכל שבנפש ובלבוש המחו"ד של הנפש וגם בעניני העולם כפי שהם מיוחדות בתכלית עם הקב"ה, שהתורה מתייחסת להעולם כמ"ש מצד אחדות ה' למעלה למטה שישנם עניני הרשות שמתאימים לאחדות ה' מצ"ע וישנם דברים אסורים שהאחדות ה' אצלם הוא בהעדר ושלילת מציאותם, וזהו"ע התורה שמכנסת עצמה לברר דברים המותרים ולדחות דברים האסורים וע"י לימוד התורה ממשיכים אחדות ה' באופן של ריבוי אור, שהחושך נדחית ממילא והדברים מותרים מתבררים ע"י ההמשכה למעלה למטה שמתייחדת עם האדם וע"י מתייחד עם כל עניני העולם כפי שהם מתייחסים לאחדות ה' ע"י בירור או ע"י דחי'.

ובשעת מ"ת הי' ענין זה בגילוי בעולם, שכל העולם נתבטלו באחדות ה' ופסקה הזוהמא עד חטא העגל (עי' בלקו"ש חי"א שמות (ב) סעי' ב' ואילך, ובלקו"ש ח"ת חגה"ש סעי' ג'). וכך נפעל ע"י כ"א הלומד תורה שכובש את העולם באופן הנ"ל כמבואר בלקו"ש ח"ת בהוספות (ע' 352) בארוכה. (וכך מבואר בלקו"ש ח"ת תשל"ח (סעי' ט' ואילך) בנוגע לעבודת הצדיקים באופן ישר בדרך מלמעלה למטה וזוה הי' בגילוי בשעת מ"ת).

וכך מבואר בלקו"ש ח"ת בהוספות (ע' 1334) בנוגע הפסוק אחה הראת לדעת המדובר בשעת מ"ת שה' בגילוי למטה שאין עוד מלבדו "השוללת בתכלית כל מציאות זולתו", שפירושו שמחייחסת לכל דבר כפי שהוא בשלילת כל מציאות זולתו ית'. (ועי' בלקו"ש ח"ת לך לך (א) סעי' י"ג ובהערה 79 שם בנוגע לג' קליפות הטמאות עצמם ששבירתם זוהי תקנתם, "והגילוי ד"אין עוד מלבדו" בהם הוא לא מצד מציאותם כמציאות העולם דקדושה שהם מיוחדים בו ית' כ"א אדרבא בזה שאינם חופסים מקום ואין "מתחשבים" עמהם ולכן "שבירתן זוהי תקנתן"). וכ"ז הוא מצד התורה והמשכחה מלמעלה למטה במ"ת וכך ע"י לימוד התורה של כאו"א.

אבל בקיום המצות הוא עסוק בכירור הניצוצות הנמצאים בדברים הגשמיים וכך בכירור כחות האדם המלוכשות בהאברים של האדם המקיימם, וע"י חשובה מאהבה מהפך הניצוצות שבג' קליפות הטמאות לקדושה, כמבואר בארוכה בלקו"ש ח"ת ויקרא (ג) סעיף ד' וה'. והנה המצות אינם שייכים להאברים עצמם המקיימים הפצוה או לדברים גשמיים עצמם אלא להניצוצות שנמצאים בתוכם, והאברים או הדברים גשמיים נעשים מרכבה בלבד להניצוצות שנמצאים בתוכם שמתבררים ע"י קיום המצות כמבואר בחניא פכ"ג ובכ"מ. וכך בעבודת החשובה לא נחברר אלא הניצוץ שבגקה"ט ולא הדבר עצמה (כמבואר בלקו"ש ח"ת (שם) הערה 20 וכך בלקו"ש ח"ת (שם)). וזהו"ע האחדות המבואר בלקו"ש ח"ת בהוספות שם על הפסוק וידעת היום, שזהו"ע היחוד ממסלמ"ע באופן של "אין עוד" שמתבררים כל הניצוצות שבכל דברים הגשמיים אף בגקה"ט באופן של בירור ולא באופן של דחי' שמבררים הניצוצות כפי שהם נמצאים למטה במציאותם, ולא לשלול מציאותם באופן של מלמעלמ"ט, ולכן אין אומרים בזה "אין עוד מלבדו" אלא "אין עוד" כמבואר שם. ואעפ"כ מבואר בד"ה בסוכות תשבו תשל"ח שהאחדות של "אין עוד" הוא למעלה יותר מהאחדות של "אין עוד מלבדו", שהרי בזה אין שוללים שום מציאות אלא שאף כשהם המציאותם למטה מתבררים ומתאחדים עם הקב"ה שהרי אנו מדברים בהניצוצות הנמצאים בדברים הגשמיים והדברים

גשמיים עצמם בטלים להם. ובלמוד התורה הרי גם הדברים גשמיים עצמם מתאחדים עם הקב"ה ולא מרכבה לבד, אלא שזהו בחי' עליונה שבהם כפי שהם מתאימים לאחדותו של הקב"ה. מלכתחילה בשלילת והעדר מציאותם כנ"ל. (וכעין זה מבוארת בלקו"ש תשא תשל"ח (שם) בהחילוק בין עבודת הצדיקים לעבודת בעלי תשובה).

ועפ"ז מבוארת ג"כ שלימוד התורה שייכת יותר לזיכוך ויחוד מציאותם ואעפ"כ אינה בהתחלקות כ"כ שהרי זהו במציאותם כפי שהם מצד אחדותו ית' כנ"ל משא"כ בקיום המצוות שמברר הניצוצות פרטיים כפי שהם נמצאים למטה אבל מ"מ אינו מזכך המציאות עצמה אלא שבטלים ונעשים מרכבה בלבד, ולכן הם בהתחלקות מצד בירור הניצוצות אע"פ שהם פועלים בהאברים ודברים גשמיים באופן של ביטול. (וכעין זה מבוארת בלקו"ש שמיני תשל"ז (הערה 34) בהחילוק בין עבודה מתוך אהבה ויראה שזהו בירור ניצוצות פרטיים לעבודת הנסיונות במסירת נפש להתגבר על ההעלמות והסתרים שזהו שייך להעולם עצמה כפי שהיא למעלה מפרטים וכך מבואר בשוה"ג שם החילוק בין תומ"צ מצד עצמה לתומ"צ ע"י מס"נ, ע"ש).

וכן מבוארת בלקו"ש תגה"ש (הנ"ל) שהעבודה בבירור וזיכוך הניצוצות פרטיים מגיעים למעלה יותר מהעבודה בלימוד התורה כפי שמתאמת לאחדותו ית' מלמעלה למטה, מ"מ בכדי להיות נמשך למטה באופן של "דירה בתחתונים" צ"ל נמשך ע"י לימוד התורה מלמעלה למטה שע"ז נמשך גם הפעולה של קיום המצוות בפרטי הנבראים, שזהו המבואר שם שע"י קיום המצוות בפרטיות פועלים הגדלה בהתורה כמ"ש למעלה שנעשה "יגדיל תורה ויאדיר", וע"ז נמשכת מלמעלה למטה להיות דירה בתחתונים. וכך מבואר בכ"מ בנוגע לתשובה שע"ז מגיע למעלה יותר מעבודת צדיקים ואעפ"כ ההמשכה למטה הוא ע"י עבודת הצדיקים כמבואר בלקו"ש תשא תשל"ח בהערה 41, ובלקו"ש ח"ש תשל"ח בהערה 49, ובשוה"ג שם. וכך מבואר בארוכה בחי"ד (ע' 314 ואילך) שהעבודה תמה של כל אחד מישראל הוא בלימוד התורה ובעבודת הצדיקים דוקא, אע"פ שהעיקר הוא מעשה המצוות ועבודת התשובה שהרי זהו העבודה בתחתונים שאין חתון למטה ממנו מ"מ שלימות העבודה בהמשכת הדירה מלמעלה למטה הוא ע"י עבודת הצדיקים ובלמוד התורה.

הח' אברהם לייב שוחאט
ישיבה גדולה - מלבורן

קובץ הנ"ל גליון ה (תש"מ)

ט"ז. בחוברת ד' (אות ג') מקשה הת' יעקב קינד מהא דמבר' בלקו"ש ראה תשל"ו (סעי' ה') שפנימיות ענין היסורים הוא טוב דעלמא דאתכסיא - י"ה דשם הוי' שלמע' מטוב הגלוי שאינו יכול לירד באופן דחסד גלוי... ובכדי שגם חסדים אילוי יומשכו באופן דטוב גלוי דעיני בשר הרק"ז ע"י שיודעים ומכירים שהם חסדים מכוסים שבאים מהקב"ה, וזה פועל שיהי' שמחים ביסורים, ועי"ז מתגלה גם עכשיו הפנימיות ושורש וה' יתן הטוב... מגולה.

ובהע' 37 מציין: לאגה"ק סי' כ"ב, וראה לקו"ש ח"א ע' 284 ואילך ביאור ג' האופנים הנ"ל, אגה"ק סי"א תניא פכ"ו,

ומדייק בזה שמוכן מהשיחה הנ"ל שע"י קבלת יסורים בשמחה מתגלה גם עכשיו הפנימיות ושורש דהיסורים (שזהו"ע של חסד), ומקשה מהמבואר בלקו"ש ח"א שם (המובא בהערה) שמבאר שמפכ"ו בתניא שנותן העצה דלקבולי בשמחה, ועי"ז זוכה לע"ל שיומשך בטוב הנראה והנגלה. הרי צריכים לתכות על לע"ל, וממשיך בהשיחה שם שבאגה"ק סי' כ"ב איתא דהעצה היא לפשפש במעשיו ויתבונן איך שמלך גדול ונורא רוחץ

צואת בנו יחידו וכו', ועי"ז כמים הפנים אל פנים יעורר האהבה להקב"ה ועי"ז ימשיך מלמע' שהאהבה יהי' באופן של אהבה מגולה, וע"ז מקשה שנמצא מבואר שע"י העצה המבואר בתניא פכ"ו שהוא לקבולי בשמחה זוכים שרק לע"ל יבוא בטוב הנראה והנגלה, ובכדי לפעול שיהי' הטוב בגלוי גם עכשיו צריכים ע"ז התבוננות דאגה"ק סי' י"א או מצד פנימיות התורה, ומסיק דהרי מבואר בלקו"ש דאגה הנ"ל מובן שע"י שמחים ביסורים (המבואר בתניא פכ"ו) מתגלה גם עכשיו הטוב שבזה. - ה' יתן הטוב... מגולה שענין ולשוך זה (ה' יתן הטוב... מגולה) מבואר באגה"ק סי' כ"ב. עכת"ד.

אמנם כד דייקת שפיר בהשיחה הנ"ל (לקו"ש ראה) אפ"ל שהפי' בהשיחה הוא לא כמו שנראה בהשקפה ראשונה שהעצה לפעול שיומשך הטוב הנראה והנגלה הוא ע"י לקבולי בשמחה, ז.א. שהעבודה הוא רק בקבולי בשמחה (שזהו אמנם מבואר בתניא פכ"ו) כ"א כלשונו שם: אבער כדי אז אויך אט די ברכות וחסדים נעלים זאלן קומען לידי גילוי, מ' זאל בעיני בשר זען אז דאס זיינען חסדים, איז דאס דורך דעם וואס אידן ווייסן און אנערקענען אז די יסורים זיינען חסדים מכוסים וואס קומען פון דעם אויבערשטען און דאס רופט בא זיי ארויס צו זיין שמחים ביסורים ווערט דורך דעם נתגלה די פנימיות און שורש פון דעם אויך איצט אז ה' יתן הטוב... מגולה.

וי"ל שהכוונה בזה הוא לא רק להמבואר בתניא פכ"ו - "לקבולי בשמחה" (שאז שפיר אפשר להקשות כנ"ל - שזה שייך לע"ל) כ"א ההתבוננות והעבודה המבואר כאן הוא צירוף מכל האופני התבוננות המבוארים בכל המקומות שמציין בהערה 37, וכל' בהשיחה: לידע ולהכיר שהיסורים הם חסדים מכוסים - שזה אפשר לקשר גם עם המבואר באגה"ק סי' י"א, וכ"ב, וז"ל בסי' י"א: ...ויאמין שבאמת הוא חי בהם... וא"כ הכל טוב בחכמת רק שאינו מושג, ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי וכו'. וז"ל באגה"ק סי' כ"ב: ...ויראה לעין גודל אהבתו אליו וכו'. היינו שמכיר שזה חסד מכוסה. ועוד והוא העיקר מזה שמציין בהשיחה (בהערה 37) לאגה"ק סי' כ"ב שזהו המקור להמבואר כאן, מוכח שבהשיחה מדבר ע"ד ההתבוננות וכו'.

וזו שמזכיר בהשיחה הענין ד"לקבולי בשמחה" זהו תוצאה מההתבוננות הנ"ל, וכל' "דאס רופט ביי זיי ארויס צו זיין שמחים ביסורים" היינו צירוף כל הענינים המבוארים בהמצויין בהערה 37 פועלים שיומשך גם עכשיו בטוב הנראה והנגלה.

ומה שמציין בהערה הנ"ל ללקו"ש ח"א – ביאור ג' האופנים
בזה, הוא להעיר שיש בזה כמה פרטים ואופנים, אמנם כאן
(בלקו"ש ראה) מדבר בכללות וכנ"ל, ולכן אין מזה סתירה
בלקו"ש ח"א ודו"ק.

הרב אברהם בער בלעסאפסקי
משגיח
ישיבה גדולה – מעלבורן

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון תתפד

נחמו נחמו עמי

הת' יעקב גרייזמן
תות"ל - 770

בלקו"ש חי"ט (ראה א) ע' 138 מביא הביאור הידוע מהאבודרהם
בסדר ההפטרות דשבעה דנחמתא שבני ישראל לא מקבלים הנחמה
שע"י הנביאים אלא רוצים הנחמה דווקא מהקב"ה בעצמו. ומבאר בזה
שבאמת בהפורעניות גופא טמון חסד נעלה ביותר, וזה יכול להתגלות
דווקא ע"י הקב"ה בעצמו, שלכן אינם מסתפקים בנחמת הנביאים,
עיי"ש בארוכה.

ולהעיר שבשיחה לשבת נחמו (שם עמ' 78) מבאר הפי' נחמה
בכפליים (נחמו נחמו עמי) שלא רק שיורגש שכדאי גודל הירידה
והגלות, שעיי"ז באים להוסיפה והידור בזמן הגאולה, אלא יורגש גם
הטובה והמעלה בהוסיפה בחורבן וגלות גופא. שלפי הביאור שם
נמצא שגם בהנחמה שע"י הנביאים מתגלה הטוב שבהפורענות גופא.
ואולי יש בזה כמה דרגות. ויל"ע.